

Izdots jau piektais "Cēsu pils rakstu" sējums

Trešdien, 10.jūlijā, Cēsu pils rietumu tornī notika rakstu krājuma “Cēsu pils raksti” piektā sējuma atvēršanas pasākums. Krājumā iekļauti astoņi pētījumi, kas veltīti bagātīgā un daudzveidīgā Cēsu pils arheoloģiskā materiāla izzināšanai.

Grāmatas atvēršanas datums nav izraudzīts nejauši. 2024.gada 10.jūlijā aprit apaļi 50 gadi, kopš Cēsu pilī pirmos izpētes darbus sāka arheologi Zigrīda un Jānis Apali. Turpinot arheoloģiskos izrakumus, gandrīz 40 gadu laikā pilī iegūta viena no plašākajām viduslaiku senlietu kolekcijām Latvijā. Pils arheoloģiskā mantojuma izzināšanai veltīts vairākums iepriekšējos krājumos iekļauto pētījumu. Arheoloģiskajos izrakumos iegūtais materiāls caurauž visus “Cēsu pils rakstu” piektajā sējumā iekļautos pētījumus.

Rakstu krājumu ievada Jura Zviedrāna pētījums par Cēsu pils logiem, kuru akmens aplodas arheologi uzgājuši dažādu pils daļu izrakumos. Pārskatu par kaula un briežraga izstrādājumiem, kuru kopskaits pils arheoloģiskajā materiālā pārsniedz 500 vienību, sagatavojis Viesturs Āboltiņš. Aleksandra Redko rakstā apkopotas liecības par dzintara apriti viduslaiku Livonijā un sniegts nedaudzo pilī atrasto dzintara izstrādājumu (galvenokārt rožukroņu krellu) raksturojums. Baibas Dumpes raksts iepazīstina ar māla rotaļlietu un miniatūrtrauku fragmentiem, kurus pētniecei izdevies identificēt, kārtojot un sistematizējot Cēsu pils arheoloģiskajā izpētē iegūto keramiku. Zigrīdas Apalas raksts veltīts arheoloģisko izrakumu gaitā pilī atrastajiem sudraba galda piederumiem –

piecām karotēm, dakšiņai un biķerim. Par vārāmo metāla trauku – katlu, grāpju un kastroļu – fragmentiem rakstu sagatavojusi Liena Ritere. Gundars Kalniņš sniedzis ieskatu virpoto koka trauku atradumu klāstā, rakstā iekļaujot arī pils ziemeļu torņa pagrabā uzietās blodiņas un šķīvja atdarinājumu eksperimentālās izgatavošanas aprakstu. Krājumu noslēdz Gundara Kalniņa, Rūtas Vecmuktānes un Evelīnas Skalbergas raksts par pilī lietotajiem stikla traukiem.

Bagātīgi ilustrētajā rakstu krājumā iekļauti Gata Indrēvica, Jāņa Puķīša, Alena Opoļska, Laura Mihailova un rakstu autoru fotouzņēmumi, kā arī Jāņa Kraukļa, Dzintras Zemītes, Gunas Zommeres, Kristīnes Veinbergas un Jura Zviedrāna īpaši šim izdevumam sagatavotie zīmējumi.

Grāmatas tapšanu atbalstīja Valsts kultūrkapitāla fonds un Cēsu novada pašvaldība. Rakstu krājuma sastādītājs ir Cēsu muzeja Viduslaiku pils nodaļas vadītājs Gundars Kalniņš, izdevējs – Cēsu muzejs. Visiem rakstiem pievienots kopsavilkums angļu valodā.

“Cēsu pils rakstus” var iegādāties Cēsu pils un muzeja apmeklētāju centrā Pils laukumā 9. Krājumā iekļautie raksti no šā gada novembra būs pieejami elektroniski Cēsu pils arheoloģisko priekšmetu datubāzē arheo.cesis.lv, kur jau šobrīd lasāmi iepriekšējos sējumos publicētie 40 pētījumi.

Foto: Alens Opoļskis